

แบบคำถามที่ประชาชนให้ความสนใจ และสอบถาม

ประจำเดือน มกราคม ๒๕๖๘

ส่วนบัตรประจำตัวประชาชน

คำถามที่ ๑ กรณีที่ได้สัญชาติตามมาตรา ๗ ทวิ ครั้งแรกตอนอายุ ๒๓ ปี เมื่อสำนักทะเบียนอำเภอเรียกไปทำบัตรประจำตัวประชาชน มีขั้นตอนการทำบัตรประจำตัวประชาชนอย่างไร ต้องเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้านคนไทยใช่หรือไม่ และต้องใช้เอกสารอะไรบ้างในวันที่ไปทำบัตรประจำตัวประชาชนครั้งแรก ขอทราบแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้องตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง

คำตอบ การได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๗ ทวิ เป็นการได้สัญชาติไทยตามกฎหมายว่าด้วยสัญชาติ กรณีดังกล่าวต้องเพิ่มชื่อเข้าในทะเบียนบ้าน (ท.ร.๑๔) จึงจะดำเนินการขอมีบัตรประจำตัวประชาชนในขั้นตอนต่อไป และต้องขอมีบัตรประจำตัวประชาชนภายใน ๖๐ วัน นับแต่วันที่ ได้สัญชาติไทย ตามมาตรา ๕ และมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยไม่เสียค่าธรรมเนียมแต่อย่างใด แต่หากพ้นกำหนดระยะเวลาที่ต้องยื่นขอมีบัตร จะมีความผิดทางพินัยปรับในอัตราขั้นต่ำ ๕๐ บาท ไม่เกิน ๑๐๐ บาท

กรณีดังกล่าว เจ้าหน้าที่และพนักงานเจ้าหน้าที่จะดำเนินการ ดังนี้

๑. ตรวจสอบข้อมูลในระบบคอมพิวเตอร์ที่เชื่อมโยงกับฐานข้อมูลของสำนักทะเบียนกลาง โดยไม่เรียกเอกสารจากผู้ขอมีบัตร เว้นแต่กรณีที่ไม่สามารถตรวจจากฐานข้อมูลได้ และมีความจำเป็นต้องมีเอกสารดังกล่าวประกอบการพิจารณา พนักงานเจ้าหน้าที่จะแจ้งส่วนราชการหรือหน่วยงานที่เป็นผู้ออกเอกสาร เพื่อให้จัดส่งข้อมูลหรือสำเนาเอกสารดังกล่าวให้โดยเร็ว แต่ถ้าผู้ขอมีบัตรมีความประสงค์จะนำเอกสารหลักฐานนั้นมาแสดงต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ด้วยตนเอง ก็ให้ดำเนินการได้ตามความสมัครใจ ตามข้อ ๕ แห่งระเบียบกรมการปกครอง ว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๑

๒. สอบสวนเจ้าบ้านหรือบุคคลผู้น่าเชื่อถือ ตามข้อ ๑๑ (๖) แห่งระเบียบกรมการปกครอง ว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๕๔

คำถามที่ ๒ ทำบัตรประจำตัวประชาชนกรณีเปลี่ยนนามสกุลใช้เอกสารอะไรบ้างในการดำเนินการ ขอทราบแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้องตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง

คำตอบ ผู้ขอเปลี่ยนบัตรกรณีเปลี่ยนชื่อตัว ชื่อสกุล หรือเปลี่ยนชื่อตัวและชื่อสกุล ต้องยื่นคำขอเปลี่ยนบัตรต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ภายใน ๖๐ วัน นับแต่วันที่แก้ไขชื่อตัว ชื่อสกุล หรือชื่อตัว และชื่อสกุลในทะเบียนบ้าน มีค่าธรรมเนียมเปลี่ยนบัตร ๑๐๐ บาท หากพ้นกำหนดระยะเวลา จะมีความผิดทางพินัยปรับในอัตราขั้นต่ำ ๕๐ บาท ไม่เกิน ๑๐๐ บาท

กรณีดังกล่าว เจ้าหน้าที่และพนักงานเจ้าหน้าที่จะดำเนินการ ดังนี้

๑. ตรวจสอบหลักฐานในระบบคอมพิวเตอร์ที่เชื่อมโยงกับฐานข้อมูลของสำนักทะเบียนกลาง โดยไม่เรียกเอกสารจากผู้ขอมีบัตร เว้นแต่กรณีที่ไม่สามารถตรวจจากฐานข้อมูลได้ และมีความจำเป็นต้องมีเอกสารดังกล่าวประกอบการพิจารณา พนักงานเจ้าหน้าที่จะแจ้งส่วนราชการหรือหน่วยงานที่เป็นผู้ออกเอกสาร เพื่อให้จัดส่งข้อมูลหรือสำเนาเอกสารดังกล่าวให้โดยเร็ว แต่ถ้าผู้ขอมีบัตรมีความประสงค์จะนำเอกสารหลักฐานนั้นมาแสดงต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ด้วยตนเอง ก็ให้ดำเนินการได้ตามความสมัครใจ ตามข้อ ๕ แห่งระเบียบกรมการปกครอง ว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๑

๒. เรียกคืนบัตรเดิม ตามข้อ ๑๑ (๙) แห่งระเบียบกรมการปกครอง ว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๕๔

คำถามที่ ๓ กรณีตรวจสอบฐานข้อมูลบัตรประจำตัวประชาชนพบว่า ผู้ยื่นคำขอมีบัตรมีภาพใบหน้าทั้งหมด ๖ ครั้ง และระบบแจ้งลายพิมพ์นิ้วมือผ่าน แต่ในการขอมีบัตรครั้งแรกในปี พ.ศ. ๒๕๓๙ มีการติดรูปถ่ายผิดตัว สลับกับผู้ขอมีบัตรท่านที่มีลำดับหมายเลขคำขอใกล้เคียงกัน ต่อมาในการขอมีบัตรครั้งที่ ๒ ในปี พ.ศ. ๒๕๔๐ ระบุว่าขอมีบัตรอื่น ๆ (บัตรเดิมติดรูปถ่ายผิดตัว) และมีการรับรองบุคคล จากผู้ใหญ่บ้านในท้องที่ขณะนั้น กรณีดังกล่าวสำนักทะเบียนต้องดำเนินการอย่างไร ขอทราบแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้องตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง

คำตอบ หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๗๓๗๐ ลงวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๕๕ เรื่อง การตรวจสอบและแก้ไขปรับปรุงรายการในฐานข้อมูลทะเบียนบัตรประจำตัวประชาชน กรณีติดรูปถ่ายสลับกัน

ขั้นตอนการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบรายการบัตร ของผู้นั้นจากฐานข้อมูลทะเบียนบัตรประจำตัวประชาชนก่อนทุกครั้ง โดยทำการตรวจเปรียบเทียบ ภาพใบหน้าในรายการบัตรเดิมของผู้ยื่นคำขอมีบัตรว่าถูกต้องตรงกันและเป็นของผู้ยื่นคำขอ ทุกรายการหรือไม่ อย่างไร หากถูกต้องตรงกับข้อเท็จจริงให้ดำเนินการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน ให้ตามระเบียบกรมการปกครอง ว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๕๔ ประกอบหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้องแล้วแต่กรณี

หากพบรายการในฐานข้อมูลทะเบียนบัตรประจำตัวประชาชนมีภาพใบหน้าไม่ตรงกัน และมีการติดรูปถ่ายสลับกัน กล่าวคือ เลขคำขอมีบัตรที่ปรากฏบนรูปถ่ายไม่ตรงเลขอนุญาตให้ทำบัตร ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงว่าผู้ยื่นคำขอเป็นเจ้าของรายการที่แท้จริง และเป็น การติดรูปถ่ายของผู้อื่นไว้ในรายการขอมีบัตรของผู้ยื่นคำขอแทนรวบรวมข้อเท็จจริง ที่เกี่ยวข้องส่งให้ส่วนบัตรประจำตัวประชาชน สำนักบริหารการทะเบียนเพื่อปรับปรุงแก้ไข ให้ถูกต้องตามความเป็นจริง และรีบดำเนินการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนให้แก่ผู้ยื่นคำขอ มีบัตรทันทีโดยไม่ต้องรอการปรับปรุงแก้ไขรายการในฐานข้อมูลทะเบียนบัตรประจำตัวประชาชน ก่อนแต่อย่างใด ทั้งนี้ หากเกิดข้อร้องเรียนว่ามีการปฏิเสธของเจ้าหน้าที่ในเรื่องดังกล่าว โดยไม่มีเหตุอันสมควร จะถือว่าเป็นการละเว้นการปฏิบัติหน้าที่และต้องพิจารณาโทษทางวินัย ตามสมควร

คำถามที่ ๔ ลูกสาวอายุครบ ๗ ปีบริบูรณ์ จะทำบัตรประจำตัวประชาชนครั้งแรกแต่ทะเบียนบ้าน อยู่จังหวัดสมุทรสาคร แต่ตัวลูกสาวอยู่ที่จังหวัดสุโขทัย ลูกสาวอาศัยอยู่กับย่า ย่ากับลูกสาว อยู่คนละทะเบียนบ้าน แม่ไม่สะดวกเดินทางกลับต่างจังหวัด สามารถให้ยาพาลูกสาวไปทำ บัตรประจำตัวประชาชนได้หรือไม่ ขอทราบแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้องตามกฎหมายและระเบียบ ที่เกี่ยวข้อง

คำตอบ การขอมีบัตรของผู้อายุไม่ถึง ๑๕ ปี ให้เป็นหน้าที่ของบิดา มารดา ผู้ปกครองหรือบุคคล ซึ่งรับผิดชอบผู้นั้นอยู่ เป็นผู้ยื่นคำขอ แต่ไม่ตัดสิทธิบุคคลนั้นที่จะยื่นคำขอด้วยตนเอง ตามมาตรา ๖ ฉ แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

การขอมีบัตรเป็นครั้งแรก กรณีผู้ขอมีอายุครบ ๗ ปีบริบูรณ์ ปัจจุบันข้อมูล บัตรประจำตัวประชาชนได้มีการเชื่อมโยงด้วยระบบคอมพิวเตอร์ (online) ทั่วประเทศแล้ว ดังนั้นผู้ประสงค์จะขอทำบัตรประจำตัวประชาชนสามารถยื่นคำร้องต่อนายทะเบียน ณ สำนักทะเบียนแห่งใดก็ได้ทั่วประเทศ ตามข้อ ๖ แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๒) และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ยกเลิกโดยฉบับที่ ๒๔ พ.ศ. ๒๕๕๕) กำหนดว่า การขอมีบัตร การขอมีบัตรใหม่ หรือการขอเปลี่ยนบัตร ให้ผู้ขอยื่นคำขอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ที่สำนักทะเบียนที่ให้บริการจัดทำบัตร ได้ทุกแห่ง

กรณีดังกล่าว...

กรณีดังกล่าว เจ้าหน้าที่และพนักงานเจ้าหน้าที่จะดำเนินการ ตามข้อ ๑๑ (๑) แห่งระเบียบกรมการปกครอง ว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๕๔ ดังนี้

๑. ตรวจสอบหลักฐานสูติบัตรในฐานข้อมูลของสำนักทะเบียนกลาง โดยไม่เรียกเอกสารจากผู้ขอมีบัตร หากไม่มีสูติบัตรจะตรวจสอบเอกสารที่ทางราชการออกให้ เช่น สำเนาทะเบียนนักเรียน ใบสุทธิ ประกาศนียบัตร หนังสือเดินทาง

๒. หากผู้ขอไม่มีหลักฐานตามข้อ ๑ จะสอบสวนบุคคลซึ่งมีหน้าที่ยื่นคำขอมีบัตรแทน หรือสอบสวนเจ้าบ้าน หรือบุคคลผู้นำเชื้อถือ

คำถามที่ ๕ ดิฉันทำบัตรประจำตัวประชาชนสูญหาย ต้องการทำบัตรประจำตัวประชาชนใหม่ ดิฉันไม่มีสำเนาทะเบียนบ้านเพราะสำเนาทะเบียนบ้านอยู่ที่บ้านต่างจังหวัด แต่ดิฉันมีสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนที่สูญหายเคยถ่ายสำเนาไว้ สามารถนำไปใช้แทนได้หรือไม่ ขอทราบแนวทางปฏิบัติ ที่ถูกต้องตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง

คำตอบ การขอมีบัตรใหม่กรณีบัตรสูญหายหรือถูกทำลาย ให้เจ้าของบัตรไปดำเนินการแจ้งบัตรสูญหายหรือถูกทำลาย ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ที่สำนักทะเบียนที่ให้บริการจัดทำบัตรได้ทุกแห่ง เพื่อขอมีบัตรภายใน ๖๐ วัน นับแต่วันที่บัตรสูญหายหรือถูกทำลาย โดยไม่ต้องแจ้งความต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจ มีค่าธรรมเนียมขอมีบัตรใหม่ ๑๐๐ บาท แต่หากพนักงานกำหนดระยะเวลาจะมีความผิดทางพินัยปรับในอัตราขั้นต่ำ ๕๐ บาท ไม่เกิน ๑๐๐ บาท

กรณีดังกล่าว เจ้าหน้าที่และพนักงานเจ้าหน้าที่จะดำเนินการตามข้อ ๑๑ (๗) แห่งระเบียบกรมการปกครอง ว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๕๔ ดังนี้

๑. ตรวจสอบเอกสารหลักฐานที่ทางราชการออกให้ที่มีรูปถ่ายของผู้ถือบัตร เช่น ใบอนุญาตขับขี่รถยนต์ หรือหนังสือเดินทาง เป็นต้น

๒. หากไม่มีเอกสารหลักฐานไปแสดงให้เจ้าบ้านหรือบุคคลผู้นำเชื้อถือไปรับรอง

๓. กรณีผู้เคยจัดทำบัตรด้วยระบบคอมพิวเตอร์และมีข้อมูลเกี่ยวกับบัตรของผู้นั้น ในฐานข้อมูลทะเบียนบัตร เจ้าหน้าที่จะตรวจสอบประวัติการทำบัตร ภาพใบหน้าของผู้ขอมีบัตร และทำการเปรียบเทียบลายพิมพ์นิ้วมือผ่านระบบการจัดทำบัตรด้วยระบบคอมพิวเตอร์ กับฐานข้อมูลบัตร เมื่อระบบแจ้งผลการตรวจสอบโดยไม่มีเหตุปฏิเสธการจัดทำบัตรของบุคคลดังกล่าว ให้เจ้าหน้าที่รวบรวมหลักฐานของผู้ขอมีบัตรเสนอพนักงานเจ้าหน้าที่พิจารณา โดยไม่ต้องเรียกหลักฐานเอกสารอื่นได้อีก ตามข้อ ๕๙ วรรคสอง แห่งระเบียบกรมการปกครอง ว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ.๒๕๕๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม